

HTML 5 ve CSS 3

Yrd. Doç. Dr. Murat Olcay ÖZCAN

HTML

- ▶ HTML web sayfalarını tanımlayan bir işaretleme dilidir.
- ▶ HTML (Hyper Text Markup Language) açılımı Hiper Metin İşaretleme Dili
- ▶ HTML dosyaları HTML etiketleri ile tanımlanır.
- ▶ Her HTML etiketi farklı bir dosya içeriğini tanımlar.

HTML Etiketleri

- Yapı şu şekildedir.

```
<etiket_ismi>içerik</etiket_ismi>
```

- Genel olarak çift olarak kullanılırlar. Bir açılış etiketi ve bir kapanış etiketi bulunur.
 - <p>Paragraf</p> gibi
- Kapanış etiketi / ile kapatılır.

HTML Sayfa Yapısı

```
<html>  
  <head>  
    <title>Sayfa Başlığı</title>  
  </head>  
  <body>  
    <h1>Bu bir başlık</h1>  
    <p>Bu bir paragraf.</p>  
    <p>Bu başka bir paragraf.</p>  
  </body>  
</html>
```

Bir HTML Örneği

```
<!doctype html>
<html>
<head>
  <meta charset="utf-8">
  <title>Sayfa Başlığı</title>
</head>
<body>
  <h1>İlk başlığım</h1>
  <p>İlk paragrafım</p>
</body>
</html>
```


- ▶ **doctype** tanımlaması sayfanın bir html belgesi olduğunu gösterir.
- ▶ **<html>** ve **</html>** arasındaki metin html belgesini tanımlar.
- ▶ **<head>** ve **</head>** arasındaki metin belge hakkında bilgi verir.
- ▶ **<meta>** etiketi ile karakter seti tanımlanır.
- ▶ **<title>** ve **</title>** arasındaki metin belgenin başlığını tanımlar.
- ▶ **<body>** ve **</body>** arasındaki metin **görülebilir sayfa içeriğini** tanımlar.
- ▶ **<h1>** ve **</h1>** arasındaki metin bir başlığı ifade eder.
- ▶ **<p>** ve **</p>** arasındaki metin bir paragrafı ifade eder.

Farklı Sürümlerde Tanımlamalar

HTML5

```
<!DOCTYPE html>
```

HTML 4.01

```
<!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/html4/loose.dtd">
```

XHTML 1.0

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
```

HTML Versiyonları

Version	Year
HTML	1991
HTML 2.0	1995
HTML 3.2	1997
HTML 4.01	1999
XHTML	2000
HTML5	2014

Brackets

- ▶ Açık kaynak kodlu, ücretsiz ve modern bir editör.
- ▶ <http://brackets.io>
- ▶ *Renklendirme ve canlı önizlemenin çalışması için öncelikle sayfanın **html** uzantılı olarak kaydedilmesi gerekir.

```

index.html - Brackets
Working Files
  • index.html
  • main.css
Getting Started
  index.html
  main.css
  screenshots
  quick-edit.png
File Edit View Navigate Debug Help
E</kbd> to open up the defined CSS rules.
101 Try changing the size of the border from 1px to 10px or
change the background
102 color from "dimgrey" to "hotpink". If you have Brackets
and your browser running side-by-side, you
103 will see your changes instantly reflected in your
browser. Cool, right?
104 </samp>
105
106 <p class="note"
main.css:43
43 .note {
44 border: 1px solid #f15d22;
45 }
107 Today, Brackets only supports Live Preview for CSS.
However, in the current version, changes to HTML
108 and JavaScript files are automatically reloaded when
you save. We are currently working on Live Preview
109 support for HTML and JavaScript. Live previews are also
only possible with Google Chrome, but we hope
110 to bring this functionality to all major browsers in
the future.
111 </p>
112
Line 44, Column 30 – 45 Lines CSS Spaces 4

```

HTML Başlıkları

- ▶ HTML başlıkları <h1> den <h6> ya kadar olan etiketler ile tanımlanır. Başlıklar her zaman koyudur ve kendi başına bir paragraftır.

```
<h1>Bu bir başlıktır</h1>
```

```
<h2>Bu bir başlıktır</h2>
```

...

```
<h6>Bu bir başlıktır</h6>
```

HTML Başlıkları

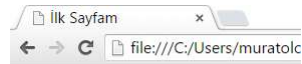
```
<!doctype html>
<html>
<head>
  <title>İlk Sayfam</title>
  <meta charset="utf-8" />
</head>
<body>
  <h1>İlk Başlık</h1>
  <h2>İkinci Başlık</h2>
  <h3>Diğer Başlık</h3>
  <h4>Diğer Başlık</h4>
  <h5>Diğer Başlık</h5>
  <h6>Diğer Başlık</h6>
</body>
</html>
```


Paragraf Etiketi <p>

- Paragraf açmak için <p> etiketi kullanılır. Oluşturulan her paragraf arasında bir miktar uzaklık bulunur.

<p>Bu bir paragraftır</p>
<p>Bu da başka bir paragraf</p>

Bu bir paragraftır
Bu da başka bir paragraf

Yeni Satır
 ve Yatay Çizgi <hr> Etiketleri

- Yeni bir paragraf açmak yerine, aynı paragraf içinde aralıksız yeni bir satır açmak için
 etiketi kullanılır.
- Sayfa üzerinde yatay düz bir çizgi çizmek için <hr> etiketi kullanılır.
- Bu iki etiket kapatma etiketleri olmayan iki etikettir.
- HTML 5 için
 ya da <hr> şeklinde kullanılabilirler. Ancak XHTML uyumluluğu açısından
 ve <hr/> olarak kullanılması tavsiye edilmektedir.

<p>Bu bir paragraftır
hemen altında olsun bu da</p>
<p>Bu da başka bir paragraf</p>
<hr/>

Bu bir paragraftır
hemen altında olsun bu da
Bu da başka bir paragraf

<pre> Etiketi

- ▶ **<pre>** etiketi içerisindeki metin sabit genişlikli yazı tipleri (genellikle Courier) ile görüntülenir.
- ▶ Satır sonları ve boşluklar korunur.
- ▶ Biçimlendirmesiz metin ve bilgisayar kodu gibi metinlerinizi bu etiketi kullanarak oluşturabilirsiniz.

```
<pre>Baka kalırım giden geminin ardından;  
Atamam kendimi denize, dünya güzel;  
Serde erkeklik var, ağlayamam.  
</pre>
```



```
Baka kalırım giden geminin ardından;  
Atamam kendimi denize, dünya güzel;  
Serde erkeklik var, ağlayamam.
```

HTML Metin Biçimlendirme

- ▶ Metni önemli yapmak (koyu) için **** etiketi
- ▶ Metni vurgulamak (italik) için **** etiketi
- ▶ Metni farklılaştırmak (altı çizili) için **<u>** etiketi
- ▶ Hatalı ve silinmiş metin (üstü çizili) için **** etiketi

```
<p><strong>Bu cümle önemli olup kalın yazıldı</strong><br/>  
<em>Bu cümle ise italik yazıldı</em><br/><u>Bu da altı çizili</u>  
<br/><del>Bu cümle ise yanlış yazıldı</del></p>
```


Bu cümle önemli olup kalın yazıldı

Bu cümle ise italik yazıldı

Bu da altı çizili

~~Bu cümle ise yanlış yazıldı~~

HTML Metin Biçimlendirme II

- ▶ Metni arkası renkli vurgulamak için `<mark>` etiketi
- ▶ Metni alt simge yapmak için `<sub>` etiketi
- ▶ Metni üst simge yapmak için `<sup>` etiketi

```
<p><mark>Bu yazı arkaplanı renkli.</mark>  
<br/>Su=H<sub>2</sub>O  
<br/>x<sup>2</sup>+y<sup>2</sup></p>
```


Bu yazı arkaplanı renkli.

Su=H₂O

x²+y²

HTML Listeleri (Sıralı Listeler)

- ▶ Sıralı bir liste için `` etiketi kullanılır. Listedeki her eleman için ise `` etiketi kullanılmalıdır.

```
<ol>
```

```
<li>Kahve</li>
```

```
<li>Çay</li>
```

```
<li>Süt</li>
```

```
</ol>
```


1. Kahve

2. Çay

3. Süt

HTML Listeleri (Sıralı Listeler) II

- Sıralama işaretini değiştirmek için `` etiketinin **type** özelliği, başlangıç değerini belirlemek için **start** özelliği kullanılabilir.

```
<ol type="ı" start="3">  
<li>Babaeski</li>  
<li>Lüleburgaz</li>  
<li>Vize</li>  
<li>Pınarhisar</li>  
</ol>
```


iii. Babaeski
iv. Lüleburgaz
v. Vize
vi. Pınarhisar

- **type** özelliğinin alabileceği değerler şunlardır: 1 A a I i

HTML Listeleri (Sırasız Listeler)

- Sırasız bir liste için `` etiketi kullanılır. Listedeki her eleman için ise `` etiketi kullanılmalıdır.

```
<ul>  
<li>Kahve</li>  
<li>Çay</li>  
<li>Süt</li>  
</ul>
```


- Kahve
- Çay
- Süt

HTML Listeleri (Sırasız Listeler) II

- ▶ Sıralama işaretini değiştirmek için `` etiketinin `style` özelliği kullanılabilir. Alabileceği değerler şunlardır:
 - ▶ `list-style-type:disc`
 - ▶ `list-style-type:circle`
 - ▶ `list-style-type:square`
 - ▶ `list-style-type:none`

```
<ul style="list-style-type: square">  
<li>Manga</li>  
<li>Model</li>  
<li>Gripin</li>  
</ul>
```


- Manga
- Model
- Gripin

HTML Yorum Ekleme

- ▶ HTML kodunun içine tarayıcı tarafından gösterilmeyecek yorumlar şu şekilde eklenir.
 - <!-- Buraya yorumunu yaz -->
- ▶ Hatırlatıcı notlar eklemek için de kullanılabilir.

```
<!-- Bu bir yorumdur -->  
<p>This is a paragraph.</p>  
<!-- Buraya bir resim eklemeli -->
```


This is a paragraph.

HTML Etiketleri Genel Özellikler (Global Attributes)

- ▶ Tüm html etiketleri için kullanılacak genel özelliklerden bazıları şunlardır.
 - ▶ title : bir etiket ile ilgili ekstra bilgi vermek için kullanılır.
<p title="Üniversite tarihçesi bu paragrafta">Üniversitemiz 2007 yılında.... </p>
 - ▶ lang : bir etiketin içeriğinin hangi dilde olduğunu tanımlar
<html lang="tr">.....</html>
 - ▶ style: satır içi CSS tanımlaması yapılır.
 - ▶ class: stil sayfasındaki bir sınıf tanımlanır.

HTML Stilleri

- ▶ Her HTML elementi için varsayılan stil beyaz arkaplan ve siyah yazı rengidir.
- ▶ **style** özelliği kullanılarak bu varsayılan stil değiştirilebilir.
- ▶ Kullanımı:
 - <etiket style="özellik:değer">
- ▶ Özellik bir CSS özelliği, değer de bir CSS değeri olmalıdır.

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<body style="background-color:lightblue">
<h1>Bu bir başlık</h1>
<p>Bu bir paragraf.</p>
</body>
</html>
```


Bu bir başlık

Bu bir paragraf.

Yazı Rengini Değiştirmek

- **color** isimli CSS özelliği ile metnin rengi değiştirilebilir.

```
<h4 style="color:#0000ff">bu renkli bir başlık</h4>
<p style="color:red">bu paragraf kırmızı</p>
```


bu renkli bir başlık

bu paragraf kırmızı

HTML'de Renkler

- HTML'de renkler 3 farklı yöntemle tanımlanabilir.
 - Renk isimleri: 140 tane tanımlı renk ismi vardır.
 - yellow, green, pink, aqua, cyan, darkgray, lightblue vs...
 - Onaltılık(hexadecimal) renk kodu: #RRGGBB şeklinde bir rengin RR(kırmızı), GG(yeşil) ve BB(mavi) değerlerinin 16lık sayı sistemine göre girilmesi ile oluşturulur.
 - #FFFF00, #008000, #FFC0CB, #00FFFF vs...
 - RGB renk kodu: rgb(red, green, blue) şeklinde bir rengin kırmızı, yeşil ve mavi değerinin 0-255 arasında tanımlandığı yöntemdir.
 - rgb(255, 255, 0), rgb(0, 128, 0), rgb(255, 192, 203)

Color	Color HEX	Color RGB	Color Name
	#FF0000	rgb(255,0,0)	Red
	#00FF00	rgb(0,255,0)	Green
	#0000FF	rgb(0,0,255)	Blue

140 renk ve hex kodları: http://www.w3schools.com/html/html_colornames.asp

Brackets'da Renk Kullanımı

- Brackets'da bir renk tanımlamasının üzerine gelerek, fare sağ tuşuna basıldığında gelen menüde Hızlı Düzenle seçildiğinde;

```
<h4 style="color:pink">bu renkli bir başlık</h4>
<p style="color:red">bu renkli bir paragraf</p>
```

- Gelen araç yardımıyla istenilen renk seçilebilir/değiştirebilir yada renk kodları görülebilir.

Yazıtipini (Font) Değiştirmek

- **font-family** isimli CSS özelliği ile metnin yazıtipi değiştirilebilir.

```
<p>Bu paragraf standart</p>
<h4 style="font-family:verdana">Verdana yazıtipinde başlık</h4>
<p style="font-family:courier">Bu paragraf ise Courier.</p>
```


Bu paragraf standart

Verdana yazıtipinde başlık

Bu paragraf ise Courier.

Yazı Boyutunu Değiştirmek

- ▶ **font-size** isimli CSS özelliği ile metnin boyutu değiştirilebilir. 3 farklı tipte değer belirlenebilir.
 - ▶ px: piksel büyüklüğü ile tanımlama yapılabilir. Mutlak tanımlamadır. HTML sayalarında varsayılan değer 16px'dir.
 - ▶ em: sayfada kullanılan yazı büyüklüğü 1em olarak kabul edilir ve bu büyüklüğe göre tanımlama yapılabilir. 0.8em yada 2.7em gibi.
 - ▶ Yüzdesele tanımlama (%): Bir üst düzeydeki büyüklüğe göre yüzdesele olarak tanımlama yapılabilir. %150 yada %300 gibi.

```
<p>Bu paragraf standart</p>
<h4 style="font-family:verdana; font-size:20px">Verdana yazıtipinde başlık</h4>
<p style="font-family:courier; font-size:1.8em">Bu paragraf ise Courier.</p>
```

Bu paragraf standart

Verdana yazıtipinde başlık

Bu paragraf ise Courier.

Yazı Stil ve Kalınlık Değiştirme

- ▶ **font-style** isimli CSS özelliği ile yazı stili değiştirilebilir. şu değerleri alabilir.
 - ▶ normal
 - ▶ italic
 - ▶ oblique
 - ▶ Initial** (Tüm css özellikleri için tanımlı olup,
 - ▶ Inherit** tüm html etiketleri için kullanılabilir.)
- ▶ **font-weight** isimli CSS özelliği ile metin kalın yapılabilir. şu değerleri alabilir.
 - ▶ normal
 - ▶ bold
 - ▶ bolder
 - ▶ Lighter
 - ▶ 100, 200, ..., 900 e kadar değerler

Metin hizalama

- ▶ **text-align** isimli CSS özelliği ile metnin yatay hizalaması değiştirilebilir. 5 farklı tipte değer belirlenebilir.
 - ▶ center
 - ▶ left
 - ▶ right
 - ▶ justify
- ▶ **text-decoration** isimli CSS özelliği ile altı/üstü/ortası çizili metin oluşturulabilir. 6 farklı değer alabilir.
 - ▶ None, underline, overline, line-through, initial, inherit

This is heading 1

This is heading 2

This is heading 3

HTML'de Resim Ekleme

- ▶ Bir sayfaya resim eklemek için **** etiketi kullanılır. Bu etiketin kapanış etiketi yoktur. Ekleniecek resim kaynağı etiketin **src** özelliği kullanılarak tanımlanır.
- ▶ Ekleniecek resmin yeri eklendiği sayfanın yerine göre tanımlanır.
 - ▶ Eğer aynı dizinde bulunuyorsa resmin sadece ismini yazmak yeterlidir.


```

```
 - ▶ Bir alt dizinde ise;

```

```
 - ▶ Bir üst dizinde ise;

```

```
- ▶ İnternette bir adreste bulunan resim de kullanılabilir.
 - ▶

```

```


HTML'de Resim Ekleme II

- ▶ `` etiketi ile kullanılacak diğer özellikler şunlardır:
 - ▶ `alt`: resim gösterilmediği durumda resmin olduğu yerde görünecek yazı
 - ▶ `height`: resmin yüksekliği piksel olarak belirtilebilir.
 - ▶ `width`: resmin genişliği piksel olarak belirtilebilir.
- ▶ `style` özelliği ile yükseklik/genişlik değerleri ve fazlası değiştirilebilir.

```
<p><strong>Resmi metnin sağına almak:</strong></p>
<p>
  
  Sağ tarafında resim olan paragraf. Sağ tarafında resim olan paragraf. Sağ tarafında resim paragraf.
</p>
```


Resmi metnin sağına almak:

Sağ tarafında resim olan paragraf. Sağ tarafında resim olan paragraf. Sağ tarafında resim paragraf.

Resim Haritaları

- ▶ `<map>` etiketi ile resim üzerinde tıklanabilir alanlar oluşturulabilir.
- ▶ `<map>` etiketinin `name` özelliği ile `` etiketinin `usemap` özelliği eşleştirilir.
- ▶ `<map>` etiketi içinde tanımlanan `<area>` etiketleri yardımıyla tıklanabilir alanlar belirlenir.
- ▶ Koordinatlar belirlenirken:
 - ▶ Dikdörtgen için: x1, y1, x2, y2 (sol, üst, sağ, alt)
 - ▶ Daire için: x, y, r (daire merkezinin koordinatları, daire çapı)

```
<map name="hayvanlar-alemi">
  <area shape="rect" coords="25,30,200,150" alt="Balina"
  href="balina.html" />
  <area shape="circle" coords="290,90,60" alt="Ahtapot"
  href="ahtapot.html" />
</map>

```


CSS Arkaplan Resmi

- ▶ **background-image** CSS özelliği ile sayfaya ya da sayfa içindeki blok elemanlarına arkaplan resmi verilebilir.
- ▶ Sayfaya arkaplan atamak:
 - ▶ `<body style="background-image:url('skies.jpg')">`
- ▶ Bir paragrafa arkaplan resmi atamak:
 - ▶ `<p style="background-image:url('skies.jpg')">`

HTML'de Linkler

- ▶ Bir web sayfasından diğerine geçmek için linkler kullanılır.
- ▶ Bir metin ya da resmin üzerine tıklanarak geçiş yapılabilir. Tıklanabilecek içerik **<a>** etiketi ile tanımlanır.
- ▶ Tıklama sonucu geçilecek sayfa ise **href** özelliği ile belirlenir.
`Kırkklareli Üniversitesi Web Sayfası`
- ▶ Yerelde (aynı sunucu üzerinde) bir link verilecekse dosya ismi vermek yeterlidir. Resimlerde olduğu gibi linkin verildiği sayfaya göre yönlendirme yapılır.
`Anasayfaya Git`
- ▶ **target** özelliği kullanılarak açılacak sayfanın yeni bir tarayıcı penceresi/sekmesinde açılması sağlanabilir.
`Yeni sekmede aç`

HTML Sayfa İçi Linkler

- Aynı sayfa içindeki bölümlere de link verilebilir.
- Bunun için ilk olarak sayfa içindeki bir etiket **id** özelliği ile işaretlenmelidir.
<h2 id="sss">Sıkça Sorulan Sorular (SSS)</h2>
- Sayfanın başka bir kısmında ise şu şekilde link verilebilir.
Sıkça Sorulan Sorulara GİT
- Başka bir web sayfasından link verirken ise şu şekilde bu bölüme link verilebilir.
Sıkça Sorulan Sorulara GİT

HTML Entities

Result	Description	Entity Name	Entity Number
	non-breaking space	 	
<	less than	<	<
>	greater than	>	>
&	ampersand	&	&
¢	cent	¢	¢
£	pound	£	£
¥	yen	¥	¥
€	euro	€	€
©	copyright	©	©
®	registered trademark	®	®

HTML'de Tablolar

- ▶ Tablolar `<table>` etiketi ile tanımlanır.
- ▶ Tablo içinde bir satır oluşturmak için `<tr>` etiketi;
- ▶ Satırların içinde içeriğin bulunacağı hücreleri oluşturmak için `<td>` etiketi kullanılır.
- ▶ Tablo başlıkları için ise `<th>` etiketi de kullanılabilir.

```
<table >
  <tr>
    <td>Jill</td>
    <td>Smith</td>
    <td>50</td>
  </tr>
  <tr>
    <td>Eve</td>
    <td>Jackson</td>
    <td>94</td>
  </tr>
</table>
```


Jill	Smith	50
Eve	Jackson	94
John	Doe	80

Tabloları Biçimlendirmek

- ▶ Çerçeve için CSS `border` özelliği kullanılabilir.
- ▶ `<th>` ve `<td>` etiketleri için hücrenin kaç sütun kaplayacağı `colspan`; kaç satır kaplayacağı ise `rowspan` özelliği ile tanımlanır.

```
<table style="border:2px solid blue;width:270px;text-align:center">
  <tr><th colspan="3">Personel Listesi</th></tr>
  <tr>
    <td>Jill</td>
    <td>Smith</td>
    <td>50</td>
  </tr>
  <tr>
    <td>Eve</td>
    <td>Jackson</td>
    <td>94</td>
  </tr>
  <tr>
    <td>John</td>
    <td>Doe</td>
    <td>80</td>
  </tr>
</table>
```

Personel Listesi		
Jill	Smith	50
Eve	Jackson	94
John	Doe	80